Pwyllgor Archwilio ac Adolygu Gwasanaethau Corfforaethol

14 Gorffennaf 2021

Yn bresennol: Cynghorydd D Clements (Cadeirydd)
Cynghorydd P Baker, Dr R Heath-Davies, Mrs S Hoss, Cynghorydd M James a Mr G Jones.

(Cyfarfod Rhithiol: 10.00am-11.45am; 11.55am – 12.40pm)

[Cymerodd Dr R Heath-Davies y Gadair dim ond ar gyfer eitem 1.]

1. Ethol Cadeirydd

Penderfynwyd yn unfrydol i ethol y Cynghorydd Mrs D Clements yn Gadeirydd am y flwyddyn sydd i ddod.

2. Ethol Dirprwy Gadeirydd

Penderfynwyd yn unfrydol i ethol Dr R Heath-Davies yn Ddirprwy Gadeirydd am y flwyddyn sydd i ddod.

3. Ymddiheuriadau am absenoldeb

Derbyniwyd ymddiheuriad am fod yn absennol oddi wrth y Cynghorydd P Kidney, Cynghorydd R Owens a'r Cynghorydd M Williams.

4. Datgan Buddiannau

Nid oedd unrhyw un wedi datgan buddiant.

5. Cofnodion

Cyflwynwyd cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar y 12fed o Fai 2021 i'w cadarnhau a'u dilysu.

PENDERFYNWYD cadarnhau a dilysu cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar y 12fed o Fai 2021.

6. Materion y Codi

Nid oedd unrhyw faterion wedi codi.

7. Datganiad o Gyfrifon

Dywedodd y Rheolwr Cyllid bod drafft o gyfrifon yr Awdurdod 2020/21 wedi'i drosglwyddo i Archwilio Cymru ar 18 Mehefin 2021 a bod y swyddogion ar hyn o bryd yn mynd i'r afael â chanfyddiadau'r Archwilio. Rhagwelwyd y byddai adroddiad ISA260 yn cael ei gyhoeddi erbyn diwedd yr wythnos, ac yn cael ei gyflwyno i'r Awdurdod Parc Cenedlaethol ar 28 Gorffennaf 2021.

Roedd y cyfrifon yn dangos bod y cyllid refeniw ar gyfer 2020/21 wedi cynyddu o'i gymharu â 2019/20 oherwydd y cynnydd yn y Grant Parc Cenedlaethol. Fodd bynnag, gan fod y grant hwn wedi bod ar ffurf grantiau atodol llinell sylfaen, nid oedd wedi denu cyllid Ardoll ychwanegol. Roedd yr incwm a gynhyrchwyd gan yr Awdurdod wedi gostwng oherwydd y cyfyngiadau COVID-19 yn Ch1, er bod incwm cynllunio wedi cynyddu o ganlyniad i nifer o geisiadau cynllunio ar raddfa fawr. Roedd y grantiau refeniw penodol i Wasanaeth/Prosiect hefyd wedi cynyddu oherwydd y cyllid ychwanegol a gafwyd gan Lywodraeth Cymru i dalu am y costau ychwanegol, ac oherwydd colli incwm meysydd parcio yn ogystal â chynllun ffyrlo y Llywodraeth. Roedd yr incwm hwn wedi gwneud iawn am y gostyngiad yn yr incwm a gynhyrchir gan yr Awdurdod.

Roedd y cyfrifon hefyd yn dangos manylion y rhaglen gyfalaf, a bod maint y rhaglen wedi cynyddu oherwydd bod yr Awdurdod wedi derbyn cyllid grant gan Lywodraeth Cymru o dan y gronfa Tirweddau Cynaliadwy Lleoedd Cynaliadwy. Rhagwelwyd y byddai gweddill yr arian yn cael ei wario yn ystod rhan gyntaf 2021/22.

Ar y cyfan, nid oedd y gwariant refeniw wedi newid i bob pwrpas o’r flwyddyn 2019/20.

O fewn cyllidebau’r adrannau, roedd cost net y gwariant ar y Gwasanaeth am y flwyddyn yn uwch na'r gyllideb ddiwygiedig o £39k. Roedd manylion y gwahanol feysydd gwasanaeth wedi’u nodi, ac roedd y ffigurau hyn yn cynnwys gorwariant a thanwariant oherwydd llai o incwm yn ogystal â chyfyngiadau’r cyfnod clo a arweiniodd at anallu i wario yn ôl y gyllideb.

Yn olaf, roedd y fantolen gryno yn dangos bod gostyngiad wedi bod yn y rhwymedigaeth pensiwn o ganlyniad i’r symudiadau yng ngwerth yr asedau pensiwn yn dilyn adferiad o fis Mawrth 2020.

Ychwanegodd y Rheolwr Cyllid bod yr addasiadau o ganlyniad i'r archwiliad wedi bod yn fach iawn ac yn ymwneud ag ailddosbarthu rhai asedau sefydlog fel asedau treftadaeth, ac yn ymwneud â’r Cynllun Ffyrlo.

Roedd Deryck Evans o Archwilio Cymru hefyd yn bresennol, a diolchodd i'r Rheolwr Cyllid a'i dîm am eu gwaith mewn blwyddyn oedd wedi bod yn flwyddyn anodd, ac am ansawdd y cyfrifon a'r papurau gwaith a gyflwynwyd. Eglurodd o ran yr asedau, y dylid fod wedi dosbarthu Freshwater East Burrows fel ased treftadaeth, ond nad oedd ei werth wedi'i brisio'n anghywir.

Holodd un Aelod am y rhwymedigaethau pensiwn, a chytunodd Mr Evans a'r Rheolwr Cyllid bod hwn yn faes dyrys, ond bod y symudiadau yn unol â'r rhai mewn rhannau eraill o'r wlad. Ychwanegodd y Prif Weithredwr mai'r gyfradd gyfrannu gyfredol oedd y pryder mwyaf i'r Awdurdod, a bod hyn wedi gostwng. Cadarnhaodd y Rheolwr Cyllid mai'r gyfradd ar 12.6% oedd un o'r isaf ledled Cymru, gyda Chronfa Bensiwn Dyfed yn perfformio'n dda. Hefyd gofynnwyd cwestiwn ynghylch y symiau ar gyfer dyledwyr a chredydwyr a ddangosir ar y fantolen gryno, ac eglurodd y Rheolwr Cyllid bod y ffigurau uwch yn ymwneud â gweithgaredd a wnaed ar ddiwedd y flwyddyn a'r TAW oedd wedi'i adennill mewn perthynas â'r gweithgaredd hwn.

Diolchodd y Cadeirydd, ar ran yr holl Aelodau, i'r Rheolwr Cyllid a'i dîm am eu gwaith caled yn paratoi'r cyfrifon.

Nodwyd

8. Diweddariad ar Adnoddau Dynol

Roedd yr adroddiad yn rhoi manylion am yr amrywiol ddangosyddion Iechyd a Diogelwch, llesiant, ac adnoddau dynol am y chwarter, gyda chymhariaeth â'r chwarteri blaenorol lle roedd ffigurau ar gael. Hefyd roedd yr adroddiad yn rhoi crynodeb o waith yr adran o ran datblygu polisïau a phrosiectau eraill; roedd y drafft o Strategaeth Pobl yr adran Adnoddau Dynol 2021-2024 wedi cael ei gyflwyno a'i drafod yng nghyfarfod diweddar y Pwyllgor Personnel, a bod copi hefyd wedi'i gyflwyno i'r Pwyllgor Archwilio ac Adolygu Gwasanaethau Corfforaethol i gyfeirio ato.

Gan ddiolch i'r swyddog am adroddiad defnyddiol, gofynnodd yr Aelodau am eglurhad ar nifer o agweddau, a rhoddwyd hyn. Ychwanegodd y Rheolwr AD y byddai gwybodaeth ychwanegol, gan gynnwys cymariaethau â blynyddoedd blaenorol, yn cael ei darparu wrth i'r System Adnoddau Dynol Cezanne newydd gael ei sefydlu.

Holodd un Aelod hefyd am effeithiau COVID-19 o ran cau safleoedd. Atebodd y swyddogion y gellid cyflwyno adroddiad mewn cyfarfod yn y dyfodol yn amlinellu'r gwaith a wneir i amddiffyn y cyhoedd sy'n ymweld â safleoedd yr Awdurdod, a nodwyd bod llawer o waith wedi'i wneud yn ystod y blynyddoedd diwethaf hyn ar ddiogelwch ymwelwyr yng nghefn gwlad.

Nodwyd.

9. Adroddiad Perfformiad am y cyfnod yn diweddu 31 Mai 2021

Roedd yr Adroddiad Perfformiad yn dilyn strwythur y Cynllun Corfforaethol ac Adnoddau ar gyfer 2021/22. Roedd yr adroddiad yn

dilyn dulliau Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol sydd â saith o amcanion llesiant gydag adran ychwanegol yn rhoi gwybodaeth gyffredinol am lywodraethu. Roedd y gweithgareddau oedd yn ymateb i'r adferiad Covid 19 wedi'u prif ffrydio i'r ffrydiau gwaith o dan pob un o'r Amcanion llesiant.

Roedd yr adroddiad yn cyflwyno'r perfformiad hyd at 31 Mai 2021. Oherwydd y cyfnod adrodd, dim ond data ystadegol ar gyfer ffrydiau gwaith a fewnbynnwyd i'r System Adrodd Perfformiad yn wythnosol ac yn fisol oedd ar gael. Byddai ystadegau chwarter 1 ar gyfer setiau data a gofnodir bob chwarter ar y system yn cael eu cyflwyno yn y Pwyllgor nesaf.

Roedd nifer o'r camau gweithredu yn y categori oren neu goch. Roedd y camau hyn yn ymwneud â gwaith nad oedd eto wedi dechrau, camau yr oedd angen rhagor o waith arnynt cyn gallu symud ymlaen, camau oedd ar stop oherwydd bod swyddog wedi gadael ei swydd, neu bod y camau wedi wynebu oedi parhaus oherwydd effaith Covid 19. Rhagwelwyd y byddai'r camau gweithredu hyn yn symud o goch ac oren i'r categori gwyrdd wrth i'r gwaith ddechrau ac y cymerir camau ymlaen gydol y flwyddyn.

Aeth yr adroddiad ymlaen i amlinellu gwaith yr Awdurdod wrth i'r cyfyngiadau Covid gael eu llacio, a hefyd i dynnu sylw at lwyddiant nifer o gynigion cyllido, gan roi manylion am y prosiectau llwyddiannus. Yn olaf, nodwyd bod Llywodraeth Cymru wedi rhyddhau'r canllaw i'r sector cyhoeddus ar adrodd ar allyriadau carbon sero net, a thaenlen gysylltiedig, fis Mai 2021. Roedd cyfarfod cychwynnol wedi'i gynnal gyda staff o'r timau perthnasol i weld sut allai'r Awdurdod dreialu'r dull hwn a chydlynu'r gwaith o gasglu data.

Gan ddiolch i'r swyddog am ei hadroddiad, a nodi'r cynnydd sy'n cael ei wneud gan staff i gyflawni'r amcanion a nodwyd, gofynnodd yr Aelodau am ragor o wybodaeth am y prosiect coetir cymunedol Tirweddau Cynaliadwy Lleoedd Cynaliadwy, y prosiect caffael, y cynllun noddi iet, ailagor y canolfannau, a'r cynnydd ar y cynllun parhad busnes. Cytunodd y swyddogion i ofyn i'r swyddogion perthnasol gyflwyno gwybodaeth am y tri cyntaf o'r rhain, tra bod y Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cefn Gwlad, Cymunedol ac Ymwelwyr wedi rhoi diweddariad ar waith y Canolfannau. Dywedodd y Prif Weithredwr bod y Cynllun Parhad Busnes yn waith sy'n parhau ar y gweill gan fod rhaid i'r cynllun addasu'n barhaus i anghenion yr Awdurdod sy'n newid yn feunyddiol. Serch hynny, rhoddodd sicrwydd i'r Aelodau bod gweithdrefnau cadarn wrth gefn ar gyfer gwasanaethau TG yn eu lle.

Nodwyd

10. Grŵp Cynllun Gweithredu ar Ymgysylltu

Roedd yr adroddiad yn egluro bod creu'r cynllun gweithredu a'r grŵp monitro ar ymgysylltu wedi deillio o ganlyniad i'r staff yn clustnodi bod angen i'r Awdurdod gael dulliau o weithredu ar ymgysylltu sy'n cynnwys pob tîm, fyddai'n golygu bod y timau yn rhannu dysgu ac yn defnyddio gwahanol arbenigedd o bob tîm. Roedd y swyddogion wedi cydnabod bod amrediad o wahanol weithgareddau ymgysylltu y gallai'r Awdurdod eu cynnal, ond er mwyn gweld gwelliant yn y dulliau gweithredu ar draws yr Awdurdod o fewn yr adnoddau oedd ar gael, bod angen pennu meysydd clir o flaenoriaeth. Nid oedd y cynllun yn canolbwyntio ar bob gweithgaredd yr Awdurdod o ymgysylltu, ond yn hytrach yn canolbwyntio ar feysydd allai fod o gymorth i arwain at welliant yn y maes hwn.

Roedd tri maes blaenoriaeth yn y cynllun ar hyn o bryd: ymgysylltu â phobl drwy weithredu Cynllun Rheoli'r Parc Cenedlaethol; datblygu mecanweithiau sy'n galluogi pobl ifanc i ddylanwadu ar waith yr Awdurdod; ac ymgysylltu â gwirfoddolwyr a defnyddwyr y gwasanaethau; yn ogystal â thri nod tymor hirach, sef cynnwys y staff yn yr ymgysylltu; ymgysylltu a dehongli ar-lein; a'r dulliau integredig o goladu a dadansoddi'r adborth a'r ymgysylltu. Aeth yr adroddiad rhagddo i amlinellu'r llwyddiannau hyd yn hyn, oedd yn cynnwys dysgu ar y cyd am y modd yr oedd yr Awdurdod wedi addasu ei ddulliau mewn ymateb i'r pandemig COVID-19 drwy ddefnyddio dulliau rhithiol/digidol yn 2020/21.

Roedd y Cydlynydd Perfformiad a Chydymffurfiaeth, ar ran y Grŵp Cynllun Gweithredu ar Ymgysylltu, wedi cyflwyno ffeithlun i'r cyfarfod oedd yn darlunio peth o'r gwaith a wnaed, ac wedi croesawu unrhyw sylwadau gan yr Aelodau ar y Cynllun.

Roedd yr Aelodau wedi croesawu'r adroddiad oedd, yn eu barn hwy, yn cynnwys nifer o enghreifftiau o arfer da. Cafwyd peth trafodaeth wedyn ynghylch mwy o hyrwyddo'r Iaith Gymraeg drwy waith yr Awdurdod, a hefyd mwy o ymgysylltu â'r Cynghorau Cymuned. Atebodd y Prif Weithredwr bod yr Awdurdod wedi cynnal Seminar gyda'r Cynghorau Cymuned y noson cynt ynghylch yr ymgynghori ar hyn o bryd ar Strategaeth Lefel Uchel yr Awdurdod, a dywedodd y swyddogion ac Aelodau eraill bod ymgysylltu â'r Cynghorau Cymuned yn digwydd yn rheolaidd, ond nad oedd hynny yn cael ei gofnodi bob tro.

Nodwyd

[Cyflwynodd y Cynghorydd P Baker ei ymddiheuriadau a gadawodd y cyfarfod.]

[Gohiriwyd y cyfarfod rhwng 11.45am a 11.55am.]

11. Adolygu Cydnerthedd – Cynllun Gweithredu APCAP ar y Cynigion i Wella

Atgoffwyd yr Aelodau bod y gwaith o archwilio perfformiad 2020/21 gan Archwilio Cymru wedi canolbwyntio ar gydnerthedd yr Awdurdod a bod adroddiad ar ganfyddiadau'r adolygiad wedi cael ei gyflwyno i gyfarfod yr Awdurdod a gynhaliwyd ar y 5ed o Fai 2021. Mewn ymateb i'r cynigion i wella oedd yn yr adroddiad roedd y swyddogion wedi creu cynllun gweithredu i gefnogi'r gwaith o gyflawni'r gwelliannau, ac roedd y cynllun hwn ynghlwm wrth yr adroddiad.

Gofynnodd yr Aelodau am fwy o eglurder ynghylch amseriad y camau gweithredu i ddatblygu dulliau o'r newydd ar barhad busnes, a chytunodd y Prif Weithredwr i fynd ar drywydd hyn. Cafwyd trafodaeth hefyd ynghylch y datganiad y gallai Pwyllgorau llai benderfynu parhau i gynnal cyfarfodydd rhithiol, ac eglurodd y Rheolwr Gweinyddiaeth a Gwasanaethau Democrataidd nad penderfyniad i'r Pwyllgorau unigol fyddai hyn gan fod y canllawiau yn ei gwneud yn ofynnol i'r Awdurdod wneud trefniadau i bob cyfarfod fod yn gyfarfod aml-leoliad, fyddai'n caniatáu i'r Aelodau fynychu naill ai'n bersonol neu drwy gynhadledd fideo yn dibynnu ar eu dewis personol a'u hamgylchiadau. Hefyd cwestiynwyd a fyddai'r camau yn y cynllun yn cyflawni argymhelliad Archwilio Cymru i "symleiddio a gwella'r broses o wneud penderfyniadau". Atebodd y Prif Weithredwr bod cyfarfodydd yr Awdurdod yn gorfod cydymffurfio â'r rheoliadau, ac nad oedd yn sicr i ba raddau y gellid eu symleiddio. Fodd bynnag, y bwriad oedd adolygu gyda'r Aelodau y ffyrdd cyfredol o weithio o ran cynnal cyfarfodydd yr Awdurdod yn yr hydref.

Nodwyd

12. Adroddiad dilynol Archwilio Mewnol 2020/21

Atgoffwyd yr Aelodau bod adroddiad dilynol yr Adolygiad Archwilio Mewnol 2020/21 wedi'i hepgor o'r papurau i gyfarfod blaenorol y Pwyllgor ac felly roedd yr adroddiad wedi'i gynnwys er gwybodaeth yr Aelodau. Roedd yr adroddiad yn ceisio sefydlu'r camau rheoli oedd wedi'u cymryd ar yr argymhellion a ddeilliodd o'r adolygiadau archwilio mewnol a gynhaliwyd yn 2019/20.

Dywedodd Jonathan Maddock, o TIAA, archwilwyr mewnol yr Awdurdod, bod 33 o'r argymhellion wedi cael eu gweithredu, bod 3 wedi'u hystyried ond heb eu gweithredu, a bod 5 yn dal heb dderbyn sylw, a'i fod yn falch o'r camau ymlaen oedd wedi'u cymryd.

Nodwyd.

13. Ymholiadau Archwilio i'r rhai sy'n gyfrifol am Lywodraethu a Rheoli 2021

Dywedwyd ei bod yn ofynnol i Archwilio Cymru gwblhau eu harchwiliad ariannol yn unol â'r gofynion a nodir yn y Safonau Rhyngwladol ar Archwilio (ISAs). Fel rhan o ofynion yr ISAs, rhaid oedd gofyn am ddogfennau ystyried a deall nifer o feysydd llywodraethu sy'n effeithio ar yr archwiliad o'r datganiadau ariannol. Roedd yr ystyriaethau hyn yn berthnasol i reolwyr Awdurdod Parc Cenedlaethol Arfordir Penfro yn ogystal â'r 'rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu' h.y. y Pwyllgor Archwilio ac Adolygu Gwasanaethau Corfforaethol.

Atodwyd nifer o ymholiadau i'r adroddiad. Roedd y Rheolwr Cyllid, Prif Weithredwr a Chadeirydd y Pwyllgor wedi paratoi ymatebion. Fodd bynnag, croesawyd sylwadau gan unrhyw Aelodau eraill yn ogystal.

Yn anffodus bu'n rhaid i Deryck Evans o Archwilio Cymru adael y cyfarfod cyn ystyried yr eitem hon, a chymerwyd yr adroddiad gan y Rheolwr Cyllid. Roedd yr Aelodau yn hapus â'r ymateb a baratowyd. Fodd bynnag, awgrymwyd y gellid gwneud pwyntiau ychwanegol, gan nodi bod pob Aelod yn ymwybodol o ganlyniadau apeliadau Rheoli Datblygu; rôl Pwyllgor Safonau'r Awdurdod; a chynnwys ystyried y gofrestr risg ym mhob cyfarfod o'r Pwyllgor. Os nad oedd yn bosibl cynnwys y pwyntiau hyn y tro hwn, awgrymwyd y dylid eu nodi er mwyn cyfeirio atynt yn y dyfodol.

Nodwyd.

14. Cofrestr Risg

Gofynnwyd i'r Aelodau ystyried y Gofrestr Risg ddiweddaraf, oedd wedi'i hadolygu gan y Timau Rheoli ac Arweinyddiaeth. Nodwyd bod nifer o newidiadau wedi'u gwneud i'r Gofrestr ers y cyfarfod diwethaf gyda rhai risgiau diangen wedi'u dileu ac eraill wedi'u cyfuno.

Ymddiheurodd y Rheolwr Cyllid nad oedd geiriad risg 1 wedi'i argraffu, sef risg ariannol tymor byr o ostyngiad mewn cyllid, ac nad oedd dilyniant y rhifau yn gywir tua diwedd y Gofrestr.

Dywedodd Jonathan Maddock, o TIAA, archwilwyr mewnol yr Awdurdod, y dylai'r risg gynhenid ar gyfer risg 45 fod yn 8, yn hytrach na 9, ac y dylai'r risg weddilliol ar gyfer risg 14 fod yn 2 yn hytrach na 4. Gan ddiolch iddo, cytunodd y Rheolwr Cyllid i dderbyn y pwyntiau hynny.

Holodd un Aelod am risg 33, a phresenoldeb yr Awdurdod ar y panel i adolygu effaith Brexit. Atebodd y Prif Weithredwr y cyhoeddwyd yn ddiweddar y byddai'r panel yn cael ei ddiddymu, ond byddai'r Awdurdod

yn parhau i fonitro'r sefyllfa, er bod yr effeithiau'n debygol o fod yn anuniongyrchol.

Dywedodd Aelod arall bod rhai gwallau argraffyddol yn y golofn ar ddiweddaru cynnydd, a hefyd gofynnodd a oedd yn fwriad i weithredu argymhelliad yr archwilio mewnol bod pob risg yn cael ei neilltuo i berson a enwir. Atebodd y Prif Weithredwr y gofynnwyd i TIAA adolygu'r gofrestr risg fel rhan o'u rhaglen waith yn ystod y flwyddyn sydd i ddod, a'r bwriad oedd cynnal gweithdy i'r Aelodau ar y mater hwn yn yr hydref.

Nodwyd.

15. Perfformiad y Gyllideb

Cyflwynodd y Rheolwr Cyllid fanylion yr incwm a gynhyrchwyd gan yr Awdurdod am chwarter cyntaf y flwyddyn. Nododd, wrth osod y gyllideb ar gyfer 2021/22, bod lefelau incwm wedi'u gosod ar 1/3 o gyllideb y flwyddyn flaenorol, ond roedd y ffigurau gwirioneddol yn sylweddol uwch na'r disgwyl gyda gwerthiant nwyddau o £53k o'i gymharu â chyllideb o £22k a ffioedd mynediad o £52k o'i gymharu â chyllideb o £17k. O'i gymharu â ffigurau gwirioneddol incwm 2019/20 yn y meysydd hyn, roedd yr incwm yn is, ond nid o lawer. Roedd incwm y meysydd parcio hefyd wedi perfformio'n dda ar £232k yn erbyn cyllideb o £146k; roedd hyn yn cynnwys incwm o'r pedwar maes parcio oedd wedi cychwyn codi tâl eleni.

Gan fod y sleid a ddangoswyd gan y Rheolwr Cyllid wedi bod yn anodd ei darllen, cytunodd i'w hanfon drwy'r e-bost at yr Aelodau ar ôl y cyfarfod.

Nodwyd.

16. Dirprwyo unrhyw faterion i'w hystyried gan y Grŵp Gwelliant Parhaus

PENDERFYNWYD nad oedd unrhyw faterion oedd yn peri pryder yr oedd y Pwyllgor yn dymuno eu dirprwyo i'r Grŵp Gwelliant Parhaus i'w hystyried.

Cadarnhawyd y cofnodion hyn yn y cyfarfod o'r Pwyllgor Archwilio ac Adolygu Gwasanaethau Corfforaethol a gynhaliwyd ar 10 Tachwedd 2021 heb eu diwygio.